

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.IV.20.079/2021/4.

A tanács tagjai:

Dr. Kovács Zsuzsanna a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Dzsula Marianna bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Szabó Krisztián ügyvéd

Az alperesek:

... I. rendű

... II. rendű

Az I-II. rendű alperesek képviselője:

Balsai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. ifj. Balsai István ügyvéd)

A per tárgya:

Sajtó-helyreigazítás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.504/2020/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 33.P.21.083/2020/12.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű felperesnek 63.500 forint (hatvanháromezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak – külön felhívásra – megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű alperes által szerkesztett és a II. rendű alperes által kiadott ... weboldalon 2020. február 27-én „Milliárdokat talicskázhatnak ki évente az egészségügyből orvosi-üzleti körök” címmel jelent meg cikk, amely az egészségügyi intézmények körüli visszaélésekkel foglalkozott. A cikkben közölték, hogy 2009-ben Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az egészségügyi intézmények centralizációja mellett döntöttek, és egy holding formájában olvasztották egybe az addigra gazdasági társasággá alakult kórházakat és rendelőintézeteket. A holding élére a felperest nevezték ki. A cikk közli, hogy 2012-ben a felperes már a rendőrség őrizetében várta vele szemben a büntetőeljárás megindulását, különböző közbeszerzési visszaélések miatt. Ezzel kapcsolatban a cikk közlése szerint végül jogerősen 2017-ben ítélték el a felperest, az egykori orvos cégvezért három évre.

A felperes keresete és az alperesek ellenkérelme

[2] A felperes keresetében olyan tartalmú helyreigazítás közlésére kérte kötelezni az I. rendű alperest, amelyből kitűnik, hogy valótlanul állították, hogy négy milliárd forint „ugrott” ...; azt a valós tény, hogy a fideszes többségű megyei közgyűlés döntésének megfelelően ő került a ... alakult gazdasági társaság élére, abban a hamis színben tüntették fel, hogy Szabolcs-Szatmár megye, így ... is szocialista fellegvárnak számított és a felperes a szocialista támogatottságára tekintettel került a holding élére. Valótlanul állították, hogy a felperest jogerősen három évre ítélték. Valóságként azt kérte közölni, hogy ő 2011-ben távozott a holding éléről és ebben az évben a társaság 698 milliós pozitív eredményt ért el.

[3] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Azzal védekeztek, hogy az elítéléssel kapcsolatos kereseti kérelem esetében 2020. május 4-én a következő helyreigazítást helyezték el a cikkben: „Helyreigazítás: 2020. február 27. napján megjelent „Milliárdokat talicskázhatnak ki évente egészségügyből orvosi-üzleti körök” című cikkünkben valótlanul állítottuk, hogy ... jogerősen három évre ítélték. A valóság ezzel szemben az, hogy ... a Debreceni Törvényszék, mint elsőfokú bíróság 2017. július 10-én kihirdetett elsőfokú ítéletével folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetének kísérlete miatt három év börtönbüntetésre és három év közügyektől eltiltásra ítélte, amely büntetést a másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla 2018. szeptember 12-én hozott másodfokú, jogerős ítéletével ötmillió forint pénzbüntetésre enyhített”. Egyebekben hivatkoztak arra, hogy a perbeli cikk közügyek vitatását tartalmazta, a felperessel szemben vezérigazgatói tisztsége során végzett tevékenységével összefüggésben indult a büntetőeljárás, így a kifogásolt részlet automatikusan a vélemény-nyilvánítási szabadság magasabb szintű oltalmát élvezi. Kérték annak figyelembe vételét, hogy a felperes a cikkben tárgyalt munkaköre tekintetében közéleti szereplőnek minősült.

Az első- és másodfokú ítélet

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított öt napon belül a sérelmezett cikket tartalmazó link alatt elérhető módon harminc napig, de legalább addig, amíg az eredeti közlemény hozzáférhető, tegye közzé az alábbi közleményt: „Helyreigazítás: Valótlanul állítottuk, hogy ... jogerősen három évre ítélték”. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és a II. rendű alperest a felperes javára részperköltség megfizetésére kötelezte, az illeték viseléséről a pernyertesség- pervesztesség arányában határozott.

[5] Megállapította, hogy az alperesek a közzétett helyreigazító közleménnyel helyreigazítási kötelezettségüknek nem tettek eleget, mivel ebben a körben a felperes a való tényeket nem kívánta feltüntetni, továbbá a PK 14. számú állásfoglalásnak sem felel meg a közlés, mert az ítélet meghozataláig lehet leközölni az ilyen jellegű büntetőüggyel kapcsolatos közleményeket. Ezért a közzétett helyreigazítás nem felel meg a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (továbbiakban: Smtv.) szabályainak, illetve a PK 14. állásfoglalás rendelkezéseinek. Az

alperes maga sem vitatta, hogy valótlan tartalmú az a közlés, hogy a felperest jogerősen három évre ítélték volna. Az elsőfokú bíróság a büntetőjogi felelősségre vonás tekintetében a helyreigazítást elrendelte, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

[6] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta és a keresetet elutasította. Mellőzte a II. rendű alperes perköltség és illeték megfizetésére kötelezését, a felperest kötelezte az együttes kereseti és fellebbezési illeték megfizetésére. Az indokolás szerint a másodfokú bíróságnak a fellebbezésre figyelemmel arról kellett határoznia, hogy az I. rendű alperes által a felperes kérelmétől eltérően a valós tények közlésére is kiterjedően közölt helyreigazítás megfelel-e az Smtv. 12. § (1) bekezdésének, illetve a PK 14. számú állásfoglalásban rögzített szempontoknak. Nem volt vitatott, hogy az I. rendű alperes valótlanul közölte a cikkben, hogy a felperest jogerősen három évre ítélték. Nem volt vitás az sem, hogy a valós tényeknek megfelelt az a közlés, hogy a felperest a törvényszék hűtlen kezelés kísérlete miatt elsőfokon három évre ítélte, másodfokon a büntetését az ítéltábla ötmillió forint pénzbüntetésre enyhítette. Mindaddig, amíg helyreigazító közlemény megjelenésének formája vagy tartalmi kiegészítései miatt nem veszíti el a helyreigazító jellegét, az alperes hivatkozhat arra, hogy teljesítette a helyreigazító közlemény közzétételével az Smtv. 12. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségét akkor is, ha a felperes által kért tartalmat a ténylegesen közölt helyreigazítás szövege meghaladta. Abból, hogy az Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján a helyreigazítást igénylő fél igényt tarthat helyreigazítás körében a való tények közzétételére is, nem következik, hogy megtilthatja, hogy a sajtószerv a helyreigazító közleményében közölje a valós tényeket. A felperest ilyen jogosultsággal a jogszabály nem ruházta fel, az elsőfokú bíróság ettől eltérő álláspontjának nincs jogszabályi és a bírói gyakorlatra visszavezethető alapja.

[7] A másodfokú bíróság a PK 15. számú állásfoglalás tekintetében megállapította, hogy az a bíróságra nézve tartalmaz szempontokat, nem pedig a sajtószervre, a bíróságot – a sajtószervtől eltérően – köti a peres felek rendelkezési joga, vagyis a kérelem és ellenkérelem korlátai között állapíthatja meg a helyreigazítás tartalmát. A bírói gyakorlat valóban elfogadja, ha a felperes nem kéri a való tények közzétételét, de a jelen esetben az alperes alappal hivatkozott arra, hogy a közönség jogára is figyelemmel az Smtv. 12. § (1) bekezdésének az olyan tartalmú helyreigazítás felel meg, amelyből kiderül az olvasó számára, hogy a közlésnek mely része volt valótlan. Ha egy tényállításnak vannak valós és valótlan elemei, az Smtv. 12. § (1) bekezdésére figyelemmel indokolt lehet az olyan, adott esetben valós tényeket is tartalmazó megfogalmazás, amely alapján az átlagolvasó számára a valós és valótlan elemek egymástól elválaszthatók. Az alperes által utólagosan a cikkbe illesztett helyreigazító közleményből világosan kiderül, hogy a korábbi közlésből az volt valótlan, hogy a felperest jogerősen ítélték három év börtönbüntetésre, a valóságban ezt a büntetést elsőfokon szabták ki a felperesre, ezt a büntetést később az ítéltábla pénzbüntetésre enyhítette. A közzétett helyreigazítás tömör volt, a valós és valótlan elemeket szétválasztotta, kiegészítést, értékelést, kommentárt nem tartalmazott, vagyis a közlés nem veszítette el helyreigazító jellegét.

[8] A másodfokú bíróság külön értékelte a PK 14. állásfoglalás tartalmát, amely alapvetően a sajtószerv híreszteléssel összefüggő bizonyítási kötelezettségére vonatkozik. Többek között arra nézve tartalmaz szempontokat, hogy miként számolhat be a sajtó a még folyamatban lévő büntetőeljárásról anélkül, hogy bizonyítania kellene a jogerősen el nem ítélt személyhez kötött cselekményekre vonatkozó hatósági és egyéb kijelentések

valóságtartalmát. Miután azonban a felperest jogerősen már elítélték, így a PK 14. állásfoglalásnak a folyamatban lévő eljárásról történő beszámolóra vonatkozó bizonyítási szempontjai már nem alkalmazhatók. Ez az állásfoglalás nem szól arról, hogy egy elítélt, de a büntetett előélet hátrányos jogkövetkezményei alól mentesült személy cselekményeiről miként kell a sajtónak beszámolnia. Ehhez képest a másodfokú bíróság szerint az alperes által közzétett helyreigazítás nem sértette a PK 14. számú állásfoglalásban rögzített vizsgálati szempontokat sem. Mindezek alapján az alperes korábbi teljesítésére figyelemmel az igényelt helyreigazítás közzétételének elrendelését nem tartotta indokoltnak.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[9] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsődlegesen elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát, harmadlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályként hivatkozott az Smtv. 4. § (3) bekezdésére, 10. §-ára, 12. § (1) bekezdésére, a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 495. § (1) bekezdésére, 496. § (1) bekezdésére, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 98. § (1) és (2) bekezdésére, 99. §-ának a) pontjára, valamint 100. § (1) bekezdés a) pontjára. Álláspontja szerint az ügyben az elsőfokú bíróság döntött helyesen, tekintettel arra, hogy a helyreigazítást kérő jogosult határozhatja meg, hogy milyen tartalmú helyreigazítást igényel, a Pp. 495. § (1) bekezdése értelmében csak eshetőlegesen kell megjelölni a való tényeket. Sajtó-helyreigazítási perre akkor kerülhet sor, ha a sajtószerv önként nem tesz eleget helyreigazítási kötelezettségének, vagy az általa közzétett közlemény nem minősül megfelelő teljesítésnek. A bíróságra nézve mindebből az következik, hogy nem térhet el az igényelt közleménytől, azt nem bővítheti, de nem is rövidítheti meg, csak arról jogosult dönteni, hogy a felperes által igényelt módon elrendeli-e a helyreigazítást vagy sem. A jelen esetben a kiegészítés jogellenes volt, amely nem felel meg a jogszabályoknak. A felperes nem ismételt sajtó-helyreigazításra tartott igényt, hanem eredeti kérelmének teljesítését kérte. A helyreigazítást kérőnek nem kell indokolnia, hogy miért nem kéri a való tények közzétételét, ő minősül az „ügy urának”. A jogerős ítélet indokolása is rögzítette, hogy a bírói gyakorlat elfogadja, ha a jogosult nem kéri a való tények közzétételét. A valós tájékoztatás nem sérti a közönség jogait, a felperes igényét a bíróság „nem írhatja felül”. A PK 14. állásfoglalás alapján a büntetőeljárásról szóló beszámoló az ítéletig terjedhet, nem lehet nem jogerős rendelkezést közzétenni, ha időközben már ismert a jogerős döntés is. A törvény erejénél fogva a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól mentesült, ami azt is jelenti, hogy nem köteles senkinek sem számot adni korábbi elítéléséről. Ezt a mentesülést a sajtónak is tiszteletben kell tartania. A jogerős ítélet ellentétes a korábbi joggyakorlattal, mert nem vette figyelembe a PK 12. számú állásfoglalás I. pontját.

[10] Az alperesek a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték. Álláspontjuk szerint a Pp. 495. - 496. §-ai nem tiltják a helyreigazítás való tényekkel való kiegészítését, a sajtó-helyreigazítás anyagi jogi alapját a jogerős ítélet által helyesen értelmezett Smtv. 12. § (1) bekezdése képezi, a helyreigazítás szövegének kereteit pedig a PK 15. állásfoglalás II. pontja tartalmazza. A helyreigazítás akkor felel meg társadalmi rendeltetésének, ha szükség esetén a helyreigazítás szövege a való tényeket is tartalmazza. A büntetőjogi mentesülésre való hivatkozás az első és másodfokú eljárásban nem szerepelt, így az már a bírói gyakorlat szerint

a felülvizsgálati eljárásban sem lehet vizsgálati szempont. A sajtó-helyreigazítási eljárásban egyébként sem vizsgálható az, hogy a valós tény közlésével sérültek-e a felperes személyiségi jogai.

A Kúria döntése és jogi indokai

[11] A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan az alábbiak szerint.

[12] Az Smtv. 4. § (1) bekezdése szerint Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét. A (3) bekezdés értelmében a sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közérkölcset, valamint nem járhat mások személyiségi jogainak sérelmével. A 10. § alapján mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. Az Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek, vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállítását valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények. A Pp. 495. § (1) bekezdése szerint a sajtó-helyreigazítás iránti kérelemben meg kell jelölni a sérelmezett közleményt, a valótlan, illetve hamis színben feltüntetett tényállításokat és – feltéve, hogy ezek közzétételét is igényli – a való tényeket. A Pp. 496. § (1) bekezdése szerint a helyreigazítást igénylő a sajtószervvel szemben pert indíthat, ha a helyreigazítás közzétételére irányuló kötelezettségét a sajtószerv határidőben nem vagy nem a helyreigazítási kérelemnek megfelelően teljesíti.

[13] A PK 12. számú állásfoglalásának I. pontja szerint a sajtó-helyreigazítás olyan sajátos személyiségvédelmi eszköz, amely közvetve egyéb érdekek védelmére is szolgálhat. Érvényesítésére azonban csak a jogszabály által meghatározott körben és a jogintézmény társadalmi rendeltetésének megfelelően kerülhet sor. A PK 14. számú állásfoglalás II. pontja szerint nincs helye sajtóhelyreigazításnak, ha a sajtószerv valamely büntetőeljárás jogerős befejezése előtt a valóságnak megfelelően tájékoztatta olvasóit a vádirat tartamáról, a nyilvános tárgyalásról vagy a nem jogerős büntető bírósági ítéletről. A PK 15. számú állásfoglalása a helyreigazító közlemény tartalmának megállapításáról szól. Az I. pont értelmében, ha a bíróság a keresetnek helyt ad, határozatában – a kérelem és az ellenkérelem korlátai között belátása szerint állapítja meg a helyreigazítás szövegét és ennek közlésére az alperest határidő tűzésével kötelezi. A II. pont értelmében a helyreigazító közleményből – a maga egészét, összefüggéseit is tekintve – ki kell tűnnie annak, hogy a kifogásolt sajtóközlemény mely tényállítását valótlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben, illetve melyek a való tények. A közlemény szövege nem alapítható úgy, hogy ezáltal a tartalma elveszítse helyreigazító jellegét.

[14] A felsorolt jogszabályi rendelkezések, illetve a bírói gyakorlat alapján a másodfokú bíróság nem sértett jogszabályt, amikor az alperes által a cikkbe ágyazott helyreigazítást megfelelő tartalmúnak találta. A Pp. 495 – 496. §-ai a sajtó-helyreigazítási kérelem tartalmára

vonatkozó rendelkezéseket tartalmaznak. A PK 14. számú állásfoglalás a büntetőeljárással kapcsolatban arra utal, hogy miként lehet a sajtónak beszámolni még folyamatban lévő büntetőeljárásról anélkül, hogy bizonyítania kellene a jogerősen el nem ítélt személyhez kötött cselekményekre vonatkozó bírósági vagy hatósági kijelentések valóságtartalmát. Ezek a szempontok a jelen esetben nem alkalmazhatók, hiszen a felperes esetében már megszületett a büntető ügyében a jogerős ítélet. A PK 15. számú állásfoglalás helyreigazítás szövegének a bíróság által való megállapításának kereteit jelöli meg azzal, hogy a bíróság a Pp. egyéb rendelkezéseiből is következően a kérelem és az ellenkérelem korlátai között határozhatja meg a helyreigazítás tartalmát.

[15] A helyreigazítási kötelezettség alapvető anyagi jogi szabályát az Smtv. 12. § (1) bekezdése tartalmazza. Ez a sajtószervet olyan tartalmú helyreigazítás közlésére kötelezi, amelyből ki kell tűnnie, hogy az általa közölt tények közül mely valótlan és melyek a való tények. Mindaddig, amíg a sajtó részéről nem történik olyan beavatkozás, kommentálás, kiegészítés, amellyel a közlemény a helyreigazító jellegét elveszítené, az alperes megfelelően teljesíti helyreigazítási kötelezettségét. Helytállóan vonta le a másodfokú bíróság azt a következtetést, hogy az Smtv. 12. § (1) bekezdéséből nem következik, hogy a helyreigazítást kérő eleve megtilthatná, hogy a helyreigazító közleményben a való tények is szerepeljenek. A jelen esetben az alperes által 2020. május 4-én megjelentetett közleményből egyértelműen kiderült, hogy a korábbi közléséből az volt valótlan, hogy a felperest jogerősen három év börtönbüntetésre ítélték, ezzel szemben a valóság az, hogy ezt a büntetést elsőfokon szabták ki és ezt a büntetést a másodfokon eljáró bíróság pénzbüntetésre enyhítette. A közlemény nem tartalmazott olyan elemet, amely miatt az elveszítette volna helyreigazító jellegét, értékelést, kommentárt nem tartalmazott.

[16] A felperes a Btk. azon rendelkezéseire hivatkozott, amelyek szerint a büntetett előélethez fűződő hátrányok alól e törvény alapján mentesült, így korábbi elítéléséről senkinek nem köteles számot adni, ehhez képest is jogsértő az alperes által közzétett helyreigazító közleményben a jogerős elítélés tartalmának közlése. Az alperes ennek kapcsán észrevételezte, hogy ez a hivatkozás sem elsőfokon, sem másodfokon nem szerepelt, ezért a felülvizsgálati eljárásban már nem vizsgálható. Az alperes ezen hivatkozása megalapozott volt, hiszen a felülvizsgálati eljárásban arról kell döntenie, hogy a másodfokú bíróság az általa ismert és a felek által megjelölt, hivatkozott adatok, bizonyítékok ismeretében a jogszabályoknak és a bírói gyakorlatnak megfelelő döntést hozott-e. Nem róható a terhére, ha nem foglalkozott olyan kérdéssel, amely addig nem képezte az eljárás tárgyát. A Kúria korábbi ítéletében már megállapította, hogy a sajtó-helyreigazítási eljárásban nem érvényesül a „felejtés joga” akkor, ha a korábbi elítélés közérdeklődésre számot tartó üggyel kapcsolatos, közpénzek felhasználásához kapcsolódik (Pfv.IV.20.582/2015/4.). Az adott esetben az alperes, akkor adott volna valótlan tájékoztatást a büntető eljárás eredményéről, ha elhallgatva a tényleges jogerős büntetést, nem számol be a jogerős elítélés tartalmáról. Éppen a való tény elhallgatása lenne ellentétes a sajtó-helyreigazítás jogintézményének rendeltetésével és céljával, a közlemény befogadóinak valós tájékoztatásával. Összességében megállapítható volt, hogy nem sérültek a sajtó-helyreigazítás szabályai, amikor az I. rendű alperes által közzétett helyreigazítás a valótlan tényállítás rögzítése mellett egyidejűleg a való tény is tartalmazta.

[17] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[18] 2010. évi CIV. törvény 10. § és 12. § (1) bekezdése

Záró rész

[19] A Kúria a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a pervesztes felperest kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. §-a alapján megállapított ügyvédi munkadíjból áll. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket – amelynek mértéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján került megállapításra – ugyancsak a pervesztes felperes köteles megtéríteni a Pp. 101-102.§-ai alapján

[20] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2021. március 3.

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró

hitelélül:

A kiadmány

S.K.

bírószági ügyintéző